

STYRKET INNSATS NYTTER!

Dette debattinnlegget er skrevet av Siri Mølmer, avdelingsleder ved Døli skole. Innlegget uttrykker skribentens egne meninger. En forkortet versjon sto på trykk i Eidsvoll Ullensaker Blad 3. september 2025: [Debatt, Meninger | Styrket innsats nytter](#)

En av de store samfunnsutfordringene i Norge handler om utenforskap. Utenforskap som begynner allerede i tidlig alder, som forplanter seg og forsterkes oppover i livsløpet. I Norge går over 15.000 barn ut av grunnskolen uten å kunne lese og skrive skikkelig. Videre er det omtrent 30% som ikke fullfører videregående. Norge har i tillegg en økende andel unge mennesker som står utenfor arbeidslivet, 16% av de mellom 20 og 29 er hverken i jobb eller under utdanning. Dette har store personlige konsekvenser, som i sin tur kan føre til større belastning på velferdsstaten. Manglende utdanning eller jobb har sterk påvirkning på økonomi og levekår i fremtiden, og er en sterk indikator for barnefattigdom. Barnefattigdom i sin tur, forsterker utenforskap, og bidrar til rusproblematikk og ungdomskriminalitet. Legger man til manglende språkferdigheter og integrering, og det at man har 3 ganger så høy sannsynlighet for å bli ufør dersom en av foreldrene er det, er det mye motbakke å jobbe i.

I skolekretsen til Døli skole ser man flere av disse faktorene. Mer enn halvparten av elevene som hører til her har en eller to foreldre med annen bakgrunn. Det varierer mye hvor godt kjent med systemet, landet, kulturen og språket disse foreldrene er. Noen av dem er 3. og 4. generasjons innvandrere og er godt integrerte. Noen kom for noen uker siden og kjenner hverken språk eller system. Atter andre har relativt lang botid, men dårlig språkferdigheter. Dette gir utfordringer med lese- og skriveopplæring, forståelse av andre fag, utvikling av relasjoner og sosial kompetanse, og ikke minst kan det forvanske kommunikasjonen mellom skole og hjem. Det å ikke kunne delta i språk og kommunikasjon med de rundt deg, bidrar til utenforskap. I tillegg kan manglende mulighet til å forstå eller uttrykke seg øke sannsynligheten for utagerende atferd, mistrivsel, utenforskap, mobbing eller psykisk uhelse. Denne språkutfordringen må vi som jobber i skolen ta på alvor. Vi må jobbe annerledes og mer systematisk med språkopplæring og nybegynneropplæring, og nettopp derfor har vi her på Døli en styrking av dette.

Etter en periode der andel foreldre med høyere utdanningsnivå i Ullensaker jevnt over steg, peker nå pilene nedover. I 2017-2018 hadde Døli skole 17% flere foresatte med høyere utdanning enn foresatte med grunnskoleutdanning. I 2023-2024 var dette snudd til -2%. Dette gjør Døli til den eneste skolen i Ullensaker med flere foreldre uten utdanning utover grunnskolenivå, enn foreldre med. Forskning viser at barn av foreldre med lavere utdanning i gjennomsnitt presterer dårligere på skolen, fullfører videregående sjeldnere, og i mindre grad tar høyere utdanning, enn de som har foreldre med mer utdanning (SSB). Skolebidragsindikatorene sier noe om skolens bidrag til elevenes grunnleggende ferdigheter. I 2021-22 lå skolebidraget til Døli på -2,5 på småtrinnet og -1,3 på mellomtrinnet. Tallene antyder at skolen har et skolebidrag som ligger under landsgjennomsnittet. For året 2023-24 er tallene 0,4 på småtrinnet og -0,4 på mellomtrinnet. Dette er en klar forbedring, og det viser at styrkingen og satsingen vi gjør har effekt. De nasjonale prøvene bekrefter det samme. 2024-25 scoret 5. trinnselevene i snitt 51 poeng i engelsk, 49 i lesing og 49 i regning. Tallene for 2021-22 var henholdsvis 48, 45 og 45. Vår innsats nytter.

NRK avdekket med sin reportasje «Norges skjulte forskjeller» (2025) store levekårsforskjeller innad i kommuner i Norge. Dataene er satt sammen av tall på antall uføre, andel barnefattigdom, skolegang og drop-out fra videregående, i tillegg til tall på inntekt og sosialhjelp i området. Et lavt tall indikerer svært gode levekår, som for eksempel Borgen som får en indeks på 127. Verst står det til på Sand og området Jessheim, med henholdsvis 920 og 831. Her befinner Døli seg. 19,7% av barna i denne skolekretsen lever i lavinntektshusholdninger. På levekårsindeksen scorer Ullensaker kommune 349, og ligger dårligere an enn alle sine nabokommuner.

Alt dette viser at utfordringene Ullensaker-skolen, og særlig Døli, står ovenfor er betraktelige. Heldigvis kan mange av samfunnsutfordringene Norge står ovenfor, forebygges. FAFO-rapporten «Trøbbel i grenseflatene» fra 2020 viser til at effekten av forebygging er klart størst der en setter inn universelle tiltak som treffer mange. Styringsdataene vi har forteller oss at i Ullensaker finnes betydelige levekårsutfordringer, og dette indikerer at vi bør øke innsatsen tidligere i forløpet. Vi bør fokusere på tiltak som treffer flest mulig, såkalt «lavterskel». Ullensaker kommune må ha mer fokus og satsning på de viktige beskyttelsesfaktorene, og man bør prioritere ut fra kjente risikofaktorer når det kommer til den selekterte innsatsen. Ut ifra dette bør man prioritere forebyggingen og tidlig innsats i de områder som har størst utfordringer. Vi vet også at den høye mobiliteten i kommunen gjør at vi i enda større grad enn andre må tenke «tidlig innsats» også oppover i løpet.

På Døli skole møter vi disse utfordringene på flere måter. Vi har de siste årene hatt en positiv særbehandling av 1. trinn der det er en pedagog og en fagarbeider i alle klasser. Vi har jobbet systematisk med å få på plass lærere med god, faglig kompetanse. Vi har redusert antall ufaglærte i pedagogiske stillinger betraktelig, og har inneværende år kun 1 ansatt uten formell kompetanse. Vi har prioritert kompetanseheving blant eget personell. Vi har prioritert å styrke teamet rundt lærerne, satse på leseopplæring, og prioritere tidlig innsats. Dette har vi gjort ved å ansette to leselærere og en regnelærer. Deres oppgave er å jobbe intensivt og målrettet med gråsoneelever, samarbeide med spesialpedagogene og lærerne om best mulig undervisning til elevene, og ikke minst skal de veilede og heve lærernes kompetanse på lesing og regning. Vi har fristilt spesialpedagogene slik at når de ikke følger opp vedtakselever har de stor grad av frihet til å jobbe med elever som ligger i nærheten av bekymringsområdet. Spesialpedagogene bidrar også til å styrke lærernes kompetanse og undervisning i klasserommet, og kan bidra med tips og innspill til undervisningsopplegg og ikke minst veiledning av lærere og fagarbeidere. For disse gråsone-elevne kan slik intensiv og målrettet hjelp utgjøre stor forskjell, og skolen kan bidra til å heve de grunnleggende ferdighetene hos flere barn, og på sikt unngå vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring. Dette er gjort mulig fordi Ullensaker kommune har satset ekstra på Døli.

I 2025 er det slik at man har fått en utvidet forståelse av skole og utdanning. Fra å være noe som foregikk bare på skolebenken med boka oppslått, er nå læring, utdanning og skole mye mer. Dette ser man tydelig gjennom overordnet del av læreplanen, der livsmestring, folkehelse, demokrati og bærekraft er fremhevet. Skole handler om mer enn lesing og skriving, det handler om å tilegne seg ferdigheter man trenger videre i livet. Noen av disse ferdighetene læres utenfor klasserommet, og her på Døli er vi veldig stolt av å ha et nærmiljøsentert der vi legger til rette for en del av dette. Nærmiljøsentert er lavterskel. Det er lett tilgjengelig, likt for alle, gratis og byr på muligheter man kanskje ellers ikke har. Vi

vet for eksempel at bursdagsfeiringer er svært viktig for sosiale relasjoner og byggingen av sosial kompetanse, men i møte med trangboddhet og lavinntekt kan slikt være vanskelig. Derfor er det så utrolig viktig at skolen kan tilby en arena for dette. Gjennom utlån av nærmiljøsenderet bidrar Døli skole til at barn kan få feire bursdag, i et miljø likt for alle, der forskjellene ikke blir så tydelige, og der det er fysisk og økonomisk mulig å gjennomføre.

Videre brukes nærmiljøsenderet til samlingskvelder for foresatte. Her har vært ID-feiring med flere hundre deltakere, vi har hatt Mat- og kulturkveld med langbord fylt av mat, og det har vært arrangert Halloween-feiring. I tillegg har nærmiljøsenderet i samarbeid med foresatte arrangert Klubb 5-7, et veldig populært tilbud der man får basketballtrening, varmmat og sosialt samvær. I tilknytning til nærmiljøsenderet har Døli ansatt en miljøterapeut i 40% stilling som skal jobbe i skjæringspunktet mellom skole og nærmiljøsender. Sammen med kommunens satsning på sosiale agenter håper vi dette kan bli et godt, og på sikt utvidet, tilbud som kan favne alle barna på skolen. Det vet vi er viktig. Forskning er tydelig på det. Sammen med trygge voksne er slike tilbud avgjørende for mange barns hverdag, og kan bidra til et bedre oppvekstmiljø. Døli skole har et fantastisk FAU og mange engasjerte foresatte som ønsker å utvikle nærmiljøsenderet til et nærmiljøanlegg med fokus på folkehelsearbeid, inkludering og kampen mot utenforskap. Gjennom et slikt anlegg kan vi skape en åpen møteplass og et naturlig samlingspunkt for flere generasjoner i nærmiljøet. Forskning, både nasjonal og internasjonal, viser at nærmiljøsentre og andre områdebaserte møtesteder i levekårsutsatte områder, kan gi merkbare gevinster for trivsel, tillit, sosial deltakelse, helsefremming og samordning av tjenester. Nærmiljøsentre kan bidra til sosial tilhørighet, det kan fungere som brobygging til andre tjenester slik at det blir lettere for familier å finne frem i hjelpeapparatet. Midtveisevalueringen av områdesatsingene i Oslo (2021) viser at velfungerende nærmiljøsentre kjennetegnes av reell medvirkning, samlokalisering og «varm dør»-politikk, aktiviteter bygget på lokale ressurser, tydelige koblinger til særlig skole, og ikke minst langsiktig finansiering og et mandat som overlever prosjektperioden. Anna Sabina Soggiu skriver i sin bok «Vi fattigfolk» om hvordan det var å vokse opp på Tøyen. De hadde kanskje store levekårsutfordringer, men de hadde i alle fall Munch. Hun skriver om viktigheten av å ha noe i nærmiljøet du kan være stolt av. På Døli har vi en flott skole og nærmiljøsender, og dette kan gi nærmiljøet her noe å være stolt av og noe å ha tilhørighet til.

Ullensaker har en oppvekststrategi der det heter at alle barn og unge skal vokse opp og bli den beste utgaven av seg selv. På veien dit kan en del barn trenge litt hjelp, og det er det offentlige, gjennom skolen særlig, sitt ansvar å bidra til å utjevne forskjeller. Vi på Døli tar vårt ansvar på alvor. Vi er glade for å se at vår innsats gjennom et godt profesjonsfelleskap, et styrket lag rundt elevene og lærerne, og ikke minst gjennom lavterskeltilbudet nærmiljøsenderet bidrar med, viser at det nytter. Nettopp i dette kritiske øyeblikket er det viktig at denne støtten ikke endrer seg. Døli skole trenger midlene og ressursene til å tilpasse og styrke tilbudet elevene får, slik at vi kan fortsette å motarbeide utfordringene vi står i. Det er ingenting som tilsier at elevgrunnlaget eller deres bakgrunn vil endre seg i tiden som kommer, tvert imot kan vi forvente ytterligere utfordringer knyttet til levevilkår, språk og bakgrunn.

Her på Døli ser vi hvordan den helhetlige innsatsen har gjort en tydelig forskjell. Nærmiljøetsatsingen, ekstra lærerstillinger og det viktige pedagogiske utviklingsarbeidet er avgjørende for elevenes læring, trivsel og utvikling. Politiske prioriteringer nytter, og det er svært viktig at ressursene ikke trekkes tilbake

nå eller i nær fremtid. Midtveisevalueringen av områdesatsingene i Oslo (2021) peker på viktigheten av å sikre minst 5-10 års horisont når det gjelder satsing og budsjetter. Døli skole, med både ansatte, elever og foresatte, trenger forutsigbarheten i at dette arbeidet kan bestå. Endringsarbeid i denne skalaen tar tid, og vi står midt i en situasjon med sterkt voksende elevtall, et stadig mer sammensatt elevgrunnlag og kontinuerlig nye behov knyttet til levekårsutfordringer. Hvis ressursene vi har tilgjengelige blir innskrenket nå, risikerer vi å miste effekten av det vi allerede har oppnådd, og vi risikerer å møte en enda større utfordring uten de verktøyene vi vet fungerer. Ressursene og den helhetlige satsingen vi har hatt på Døli siste tiden er ikke en luksus. Det er et nødvendig fundament og et godt eksempel på forebyggingstiltak som treffer mange. Satsningen virker fordi den pågår, fordi vi har tid og ressurser til å følge opp elever og ansatte på en god måte. Skal vi lykkes i tiden fremover, må ikke satsningen opphøre.

Døli skole har nå over 410 elever og foresatte i ulike livssituasjoner. Blant vår elevgruppe og deres foresatte ser vi langt mer enn utfordringer og bakgrunn. Vi ser muligheter. Muligheter til å lære seg gode ferdigheter både faglig og sosialt fra skolen, muligheter til videre skolegang, et aktivt yrkesliv og til deltakere i samfunnet. Vi ser foresatte som melder seg som klassekontakter, inviterer til bursdag, lager mat til felles bord, kommer på avslutninger, og som ønsker det beste for sine barn. Å være en del av et mangfold gir muligheter andre barn ikke får. Her på Døli har vi en språklig rikdom, et kulturelt mangfold, og et globalt utsyn der barn tidlig lærer å forstå og respektere ulikheter. Vi har en bredde av ressurser i foreldregruppa med alle de ulike bakgrunnene vi har, og det bidrar til kreativitet og nye perspektiver gjennom kulturmøter. Barna og de ansatte her får internasjonal kompetanse som kan gi dem fortrinn i et globalisert samfunn og arbeidsliv, og ikke minst gir det mange gode rollemodeller og stor grad av stolthet der barn kan speile seg i et mangfold av forbilder og identiteter. Det er dette vi må ivareta og verne, det er dette skolen skal bidra til å styrke. Da trenger Døli skole visshet om at satsningen fortsetter og den forutsigbarheten det gir oss til å gjøre jobben vår best mulig.